

Februari 2020,

Reactie op het Dier&Recht artikel over Epilepsie bij de Nova Scotia Duck Tolling Retriever

Afgelopen week werd de Nova Scotia Duck Tolling Retriever Club Nederland (verder NSDTRCN genoemd) onaangenaam geconfronteerd met een uitzending van het Tros programma Radar, waar de presentatrice een rapport van de stichting Dier&Recht presenteerde. In dit rapport, wat gaat over de ziekte epilepsie en werd toegespitst op de Toller, wordt te kort door de bocht een aantal stappen genomen bij een uiterst complexe ziekte om zo een punt duidelijk te maken. De NSDTRCN wil hier heel duidelijk in zijn: iedere hond met epilepsie is er één teveel.

Kort na de uitzending kreeg het bestuur van de NSDTRCN het rapport onder ogen en ook in het rapport wordt een groot aantal aannames gedaan waardoor een volledig verkeerd beeld wordt neergezet over een aantal zaken.

Onderstaand de belangrijkste aannames die als feit worden gepresenteerd en waarop het Dier&Recht stuk is gebaseerd.

- **Epilepsie is volgens Dier&Recht een groot probleem bij de Toller**

In het stuk van Dier&Recht wordt gesproken over honden in Nederland en België. Men stelt dat epilepsie bij de Toller bovenmatig voorkomt, maar er wordt niet vermeld wanneer deze ziekte bovenmatig is en welk percentage dan wordt gehanteerd. Er worden voorbeelden gegeven over de incidentie van epilepsie bij rashonden, te weten: Drentsche Patrijs, 8% en de Border Collie, 3%

Op basis van de ons bekende data komen we uit op een incidentie bij de Toller van ongeveer 0,6%, dit is een berekening gedaan met het aantal geboren honden in Nederland en België.

- In Nederland: bij de NSDTRCN bekend van 21-11-1989, bijgewerkt tot en met 19-1-2020. Geboren, 6.454 Tollers, hiervan zijn er 49 bekend met epilepsie bij de rasvereniging. Gemiddeld zijn dit er 3 per geboortejaar.
- In België: bij de NSDTRCN bekend van 24-1-1993, bijgewerkt tot en met 7-11-2019. Geboren 3.567 Tollers, hiervan zijn er 15 bekend met epilepsie bij de rasvereniging. Gemiddeld is dit er 1 per geboortejaar
- De dan berekende incidentie is 0,8% voor de Nederlandse populatie en 0,4% voor de Belgische. Een gemiddelde over beide landen van 0,6% Deze cijfers zullen niet precies zijn omdat niet alles bij de rasvereniging vermeld wordt, maar het geeft een goed beeld. Nogmaals, iedere hond met epilepsie is er één teveel.



- **Epilepsie is volgens Dier&Recht een ziekte welke door één gen wordt veroorzaakt**

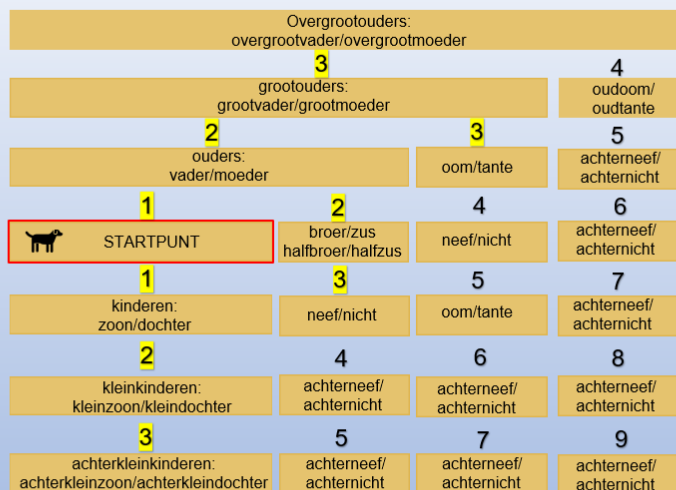
Deze aanname is niet juist, epilepsie vererft niet eenvoudig. Er zijn meerdere genen bij betrokken, hoeveel dat er zijn is niet bekend. Er zijn ook veel verschillende vormen.

Wat we wel weten is dat er naast die reeks genen die er nodig is om de ziekte te hebben, ook een trigger van buitenaf nodig is om de aanvallen te laten ontstaan. Dat kan van alles zijn, van een reactie op vuurwerk tot een reactie op een vaccinatie en van een chemisch middel waar de hond per ongeluk mee in aanraking komt tot een trauma als een val of een klap. Daardoor kan het zo zijn dat een hond wel de verkeerde genen draagt maar domweg nooit een aanval krijgt omdat de trigger niet komt. Het verklaart ook waardoor mensen soms denken dat de epilepsie ergens door veroorzaakt wordt. Dat is niet zo: de epilepsie was al aanwezig maar gaat zich uiten door een oorzaak van buitenaf.

Dat maakt het erg lastig lijders te herkennen en nog lastiger om de ziekte uit te bannen. Want je weet dus niet altijd of een hond wel lijder is of alleen risico geeft in de fokkerij omdat hij een deel van de verkeerde genen draagt.

Om die risico's zo laag mogelijk te houden zijn er verschillende aanvaarde methodes, bijvoorbeeld:

Protocol: na een melding van epilepsie door de eigenaar of fokker, waarbij wél een dierenartsverklaring wordt meegestuurd, zullen de verwante dieren de status 'verhoogd risico' toegekend worden.
Om dit zorgvuldig te doen zullen de honden tot en met de derde generatie aangemerkt worden als 'verhoogd risico':



Vervolgens kan bij de verschillende verwante dieren een "diagnose" kenmerk toegevoegd worden: Lijder (op basis van melding eigenaar/fokker met dierenartsverklaring).

Vervolgens voor de verwante dieren:

- 'Verhoogd risico' (1e graad verwantschap)
- 'Verhoogd risico' (2e graad verwantschap)
- 'Verhoogd risico' (3e graad verwantschap)



- **Het bestuur van de NSDTRCN doet hier volgens de auteur niets aan**

Voor de goede orde: om een hond te fokken met een stamboom, stelt de Raad van Beheer het niet verplicht om lid te zijn van en te fokken volgens de regels van een rasvereniging.

In het stuk meldt de auteur wel dat de NSDTRCN een lezing heeft gehouden over epilepsie bij de Toller, dat er een artikel over epilepsie op de website staat én dat er opgeroepen wordt om mee te werken aan het onderzoek van een Finse geneticus.

Stichting Dier&Recht verwijt de NSDTRCN dat zij niet actief honden laat onderzoeken of uit de fok neemt. Hiermee wordt de rol van een rasvereniging schromelijk overschat, de rasvereniging heeft hier geen fonds voor, is niet in de gelegenheid om dit te verplichten bij haar leden en kan geen honden uit de fok nemen, daar deze eigendom zijn en onder verantwoording vallen van haar leden.

Een rasvereniging geeft adviezen en stelt grenzen aan wat zij minimaal vinden om in te zetten voor de fokkerij. Deze regels worden tijdens het jaarlijkse fokkersoverleg besproken en tijdens de Algemene Leden Vergadering in stemming gebracht. Daarnaast is meer dan de helft van de geboren nesten gefokt door fokkers die niet aangesloten zijn bij de rasvereniging en daarmee is er geen mogelijkheid tot vooraf controleren en/of adviseren.

In het stuk wordt stellig aangegeven dat er momenteel onzorgvuldig wordt gefokt met Tollers, dat dit tegen de regels (artikel 3.4 Besluit houders van dieren) is klopt, dat er onzorgvuldig gefokt wordt klopt niet.

Er wordt gesproken over 50 Tollers die lijden of leden aan epilepsie. Dit is, zo blijkt, in Nederland en België. Dit rapport gaat dus over ongeveer 1.25% van de populatie. Dat iedere hond met epilepsie er één te veel is zal iedereen beamen. Om hier een stuk vol aannames over te schrijven, een televisieprogramma aan te wijden en het goede werk wat tot nu toe gedaan is door Toller eigenaren, dierenartsen, onderzoekers en de NSDTRCN met een sprong terug te zetten in de tijd, lijkt het doel voorbij te schieten.

De informatie die verzameld is door Dier&Recht komt deels van het tollerforum op Facebook, dit is een onlineforum waar het heel gezellig zal zijn, maar het geeft geen professionele waarde in het vaststellen van problemen of het geven van inzichten. Vervolgens wordt er gesteld dat 6 van de 7 leden van het bestuur aanwezig is in deze Facebookgroep. Ook hier gaat Dier&Recht mank, de NSDTRCN heeft 6 bestuursleden, waarvan er inderdaad vijf van aanwezig zijn op dit forum. Overigens verwijzen deze bestuursleden, net als vele andere bezoekers, regelmatig naar het meldformulier op de site van de NSDTRCN zodat zaken daar verzameld en inzichtelijk gemaakt kunnen worden en vervolgens besproken kunnen worden op het jaarlijkse fokkersoverleg en wellicht te eindigen in beleid.

- **Het bestuur van de NSDTRCN fokt volgens de stichting Dier&Recht zelf (door) met zieke honden.**

Ook hier slaat de auteur de plank mis. Om te beginnen wordt er helemaal aan voorbij gegaan dat er tot voor kort twee rasverenigingen waren die de belangen van de Toller behartigden. De Vereniging voor de NSDTR bestaat niet meer en kende tijdens haar bestaan een ruimer fokbeleid. De NSDTRCN, die dit jaar haar 30-jarig jubileum viert, heeft een strenger fokbeleid en geeft, indien van toepassing, een negatieve beoordeling op een ingediende combinatie. Dit betekent dat leden die fokken met een combinatie die niet voldoet aan het verenigingsfokreglement een sanctie opgelegd krijgen, wat uiteindelijk kan leiden tot roeyement.



De voorbeelden waardoor de auteur van mening is dat de bestuursleden van de rasvereniging (door) fokken met zieke honden

- **Femma**, dit is een Belgische hond met Belgische stamboom. Deze komt dus niet voor in het Nederlandse stamboek, de eigenaar is geen lid van de NSDTRCN, vraagt derhalve geen dekbeoordeling aan en kan ook geen sanctie krijgen vanuit de Nederlandse rasvereniging.
- **Quidditch** is een hond bij een fokker die pas sinds eind 2019 lid is van de NSDTRCN, deze fokker heeft voor haar nest in 2017 derhalve geen dekbeoordeling aangevraagd en kan op grond daarvan ook geen sanctie krijgen vanuit de NSDTRCN.
- **Fox and Hound** dit is een Nederlands gefokte hond, geëxporteerd naar België en heeft een Belgische stamboom, de particuliere eigenaar is lid van de NSDTRCN maar in België woonachtig.
- **Binks** is een hond bij een fokker die geen lid is van de NSDTRCN, ook hier geldt hetzelfde.
- **Nikan** en **Carnival** zijn honden van een fokker die ten tijde van de dekking geen lid was van de NSDTRCN.
- **Renzo** en **Gonny**, betreffende fokker is geen lid van de NSDTRCN en zou nooit een positieve beoordeling hebben gekregen voor deze combinatie.
- **KD's Hunter**. Hier wordt te kort door de bocht geredeneerd en worden aannames gedaan door de auteur. Er wordt in dit geval van secundaire epilepsie naar primaire epilepsie 'gesprongen', juist omdat Hunter goed reageerde op de voorgeschreven medicatie.

Er worden in het stuk een aantal fokkers benoemd. Een van de betrokken fokkers is kennel Alliance de la Vie. Hiervan wordt gesteld dat betreffende fokker lid is van de rasvereniging en zij zelfs oprichter zou zijn van de rasvereniging. Dit is niet het geval. Daarmee is de rest van het verhaal ook niet waar, geen oprichter, geen bestuurslid en geen lid van de NSDTRCN. Zij heeft in 1997 kort een rol in het bestuur van de NSDTRCN gehad als algemeen bestuurslid.

Eén en ander heeft de auteur mogelijk verward met de 'Vereniging voor de NSDTRCN' die niet meer bestaat.

Kennel Wildfowler; hier geldt hetzelfde voor. Geen (bestuurs)lid van, geen oprichter van de NSDTRCN. Betreffende fokker was wel betrokken bij de 'Vereniging voor de NSDTR'. Betreffende fokker is in juli 2018 lid geworden van de NSDTRCN, zij heeft geen honden meer in de fokkerij, haar laatste nestje is geboren in 2017

Kennel Temple of Minerva was ten tijde van het fokken van genoemde nesten lid van de 'Vereniging voor de NSDTR', is sinds april 2019 lid van de NSDTRCN.

Bovenstaande kennels waren -zoals vermeld- lid van de Vereniging voor de NSDTR, de vereniging en de club waren twee aparte entiteiten, waar betreffende vereniging (dus niet zijnde de NSDTRCN) pas in 2015 lid geworden is van de Raad van Beheer op kynologisch gebied. Tot die tijd waren zij niet gehouden aan de eisen die de Raad van Beheer hanteert voor de bij haar aangesloten verenigingen (leden).



Diezelfde Raad van Beheer eist in haar reglementen dat de aangesloten verenigingen – zoals de NSDTRCN – een vermelding doet van alle honden van betreffend ras die in voorgaande periode geboren zijn, een stamboom hebben ontvangen en daarmee ingeschreven zijn in het NHSB – het Nederlandse Honden Stam Boek. Zo komt het dus voor dat kennels die niet bij een rasvereniging aangesloten zijn en zonder enige vorm van toezicht, hulp of adviezen vanuit een rasvereniging fokken, toch vermeld worden op de website van die rasvereniging. Dit is om zo een beter inzicht te geven aan pup kopers en geïnteresseerden.

- Stroeelhut is zo'n fokker, deze fokker is geen lid van de rasvereniging, maar wordt wel vermeld op de website zoals voorgeschreven vanuit het reglement van de RvB.
- Stal van de Marhé, is geen lid van de rasvereniging, maar wordt wel vermeld op de site, zoals beschreven in het reglement van de RvB.

De mogelijkheden van de rasvereniging zijn beperkt, daarnaast zou de tekst van het verenigingsfokreglement (VFR) te summier zijn en inteelt in de hand werken. Dit VFR is een reglement wat voortkomt uit het raamwerk van de Raad van Beheer met minimale eisen om met een hond te mogen fokken. Het raamwerk, wat aan de basis staat van het VFR, is ruim van opzet en min of meer geschikt voor alle rassen. Per vereniging wordt hier een VFR van gemaakt welke toegespitst is op het betreffende ras met daarin vermeld welke aandoeningen er vaker voorkomen bij dat ras en welke eisen op het gebied van gezondheid en uiterlijk en welke fok uitsluitende regels er gelden. Dit VFR wordt ter goedkeuring aan de leden voorgelegd en daarna ter goedkeuring bij de Gezondheid & Welzijn en juridische afdeling van de Raad van beheer getoetst voor het in werking treedt.

Dan maakt stichting Dier&Recht melding van een inteelt probleem, dit is bij dezelfde fokker die geen lid is van de rasvereniging. Het inteelt percentage bij de NSDTRCN is in de regel onder de 2%, het minimale advies is dat het in zes voorgaande generaties onder 4% blijft, in de praktijk is dit dus gunstiger. Vervolgens noemt de auteur de fokeisen nadelig in het rapport. Maar deze fokeisen geven een minimale drempel zodat niet iedereen met zijn of haar hond fokt. Dit is namelijk een grotere verantwoordelijkheid dan velen verwachten. Deze verantwoordelijkheid begint al bij de keuze voor de reu, de minimale gezondheidseisen, minimale uiterlijke eisen of een combinatie van oorspronkelijke werk kwaliteiten en uiterlijke eisen. Dan, na de dekking en geboorte eindigt de verantwoordelijkheid niet bij het verkopen van de pup. Daar blijf je als fokker met raad en daad aan verbonden.



Concluderend: de signalen worden serieus genomen door de NSDTRCN, maar genetisch onderzoek gebeurt niet van de ene op de andere dag. Wij werken mee aan een Fins onderzoek en wij kunnen dat niet versnellen.

Honden in de, volgens Dier&Recht, aangedane lijnen zouden volgens hen uitgesloten moeten worden van fok, hier ligt in eerste instantie een taak voor de Raad van Beheer. De rasvereniging kan geen honden uit de fok halen, kan geen stambomen doorhalen, wij kunnen een eigenaar slechts adviseren en, indien lid van de rasvereniging, eventueel sanctioneren. Het doorhalen van een stamboom is iets wat alleen de Raad van Beheer kan doen, zij beheren het Nederlands Honden Stamboek, kortweg NHSB.

Diezelfde Raad van Beheer is geen handhavende instantie is en heeft geen opsporingsbevoegdheid. Dat betekent dat zij nu niet de mogelijkheid hebben om actief te zoeken naar honden met epilepsie in het NHSB en dat zij, wanneer ze geattendeerd worden op een geval van epilepsie, niet zomaar kunnen sanctioneren. Deze procedure loopt via het tuchtcollege zoals ook vermeld in de Tros Radar uitzending.

Het meldformulier op de site van de NSDTRCN is vrijwillig en wordt helaas te weinig ingevuld. Als het rapport van Dier&Recht iets goeds voortbrengt zou dat een hernieuwde aandacht voor het meldformulier zijn. Hiermee kan de rasvereniging geen ziektes uitbannen, maar wel signaleren, bespreekbaar maken met dierenartsen, onderzoekers en andere betrokken partijen. Zo proberen wij met zijn allen ons geliefde ras zo gezond te houden als het maar kan.

Tenslotte, wat blijft de NSDTRCN doen en wat verandert er?

Epilepsie stond al op de agenda bij de rasvereniging en bij de Raad van Beheer. Daar gaan we nu actie op ondernemen door onder andere een verscherping van de epilepsieregel in het VFR en de samenwerking daarin met de Raad van Beheer voor wat betreft de controle daarop. De Raad van Beheer kan dan wellicht iets betekenen voor honden die niet via de rasvereniging worden gefokt.

